

POLICY FÖR RIKSBANKENS PENNINGPOLITISKA STYRSYSTEM

BESLUTSDATUM:	2022-12-19
BESLUT AV:	Direktionen
BEFATTNING:	Direktionen
ANSVARIG AVDELNING:	Avdelningen för marknader (AFM)
FÖRVALTNINGSANSVARIG:	Chefen för AFM
DIARIENUMMER:	2022-01406
HANTERINGSKLASS:	ÖPPEN

Policy för Riksbankens penningpolitiska styrsystem

Innehåll och syfte

Denna policy anger vägledande principer för utformning och hantering av Riksbankens penningpolitiska styrsystem.

Målgrupp

Medarbetare med direkt eller indirekt koppling till Riksbankens genomförande av penningpolitiken.

Innehållsförteckning

Policy för Riksbankens penningpolitiska styrsystem	1
Innehåll och syfte	1
Målgrupp	1
1 Inledning	3
1.1 Bakomliggande regelverk	3
1.1.1 Penningpolitik	3
1.1.2 Likviditetshantering	3
1.1.3 Avveckling av betalningar	4
1.1.4 Konton i Riksbanken	4
1.2 Definitioner	4
2 Roller och ansvar	5
3 Principer för det penningpolitiska styrsystemet	6
3.1 Riksbankens operationella mål	6
3.2 Penningpolitiska motparter	6
3.3 Stående faciliteter	6
3.4 Marknadsoperationer	7
3.5 Procedurer för marknadsoperationer	7
3.6 Motparter i marknadsoperationer	7
3.7 Motparter i valutatransaktioner	7
3.8 Säkerhet vid kredit	7
3.9 Förändringar i bestämmelser om säkerheter	8
3.10 Incitamentsriktig struktur	8
3.11 Likviditetshantering	8
3.12 Krav på Riksbankens motparter	8
4 Detaljerade regler för Riksbankens penningpolitiska styrsystem	8
5 Efterlevnad	8
6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	9
6.1 Versionshistorik	9

1 Inledning

Det penningpolitiska styrsystemet består av motparter, penningpolitiska instrument och säkerheter. För att göra det möjligt för Riksbanken att påverka de finansiella förhållandena så att Riksbankens mål om prisstabilitet uppnås ska Riksbanken genomföra Direktionens penningpolitiska beslut i praktiken. Detta åstadkoms genom att besluta om vilka kategorier aktörer som ska få vara penningpolitiska motparter och till vilka villkor de ska få ta del av Riksbankens penningpolitiska instrument. Denna Policy anger de vägledande principer som Riksbanken ska tillämpa när penningpolitiken genomförs och det penningpolitiska styrsystemet utformas.

1.1 Bakomliggande regelverk

Riksbankens uppgifter och roll i samhället utgår från lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank (RBL) och Regeringsformen (1974:152) (RF). Dessa lagar anger vad Riksbanken ska och får göra. Utöver lagstiftningen finns det naturliga delar av en centralbanks verksamhet som behöver beaktas. Den aktuella policyn anger givet dessa utgångspunkter och förutsättningar vilka grundläggande principer som ska gälla för hur Riksbanken ska utforma och hantera det penningpolitiska styrsystemet.

1.1.1 Penningpolitik

Riksbanken har ansvaret för att utforma och genomföra penningpolitiken (9 kap. 13 § RF). Målet för Riksbankens penningpolitiska verksamhet är att upprätthålla varaktigt låg och stabil inflation (prisstabilitetsmålet) (2 kap. 1 § RBL). Riksbanken får, i förhållande till finansiella företag, 1. ta emot inlåning, 2. lämna krediter i svenska kronor och utländsk valuta mot betryggande säkerhet, 3. ingå återköpsavtal, 4. ingå återköpsavtal i utländsk valuta mot svenska kronor i likviditetsstyrande syfte, och 5. köpa och sälja svenska statspapper (2 kap. 4 § RBL). Riksbanken får även ge ut och omsätta egna skuldebrev i svenska kronor (2 kap. 5 § RBL).

1.1.2 Likviditetsförsörjning

Riksbanken ska själv eller genom någon annan ge ut och lösa in kontanter (4 kap. 2 § RBL). Riksbanken får, i förhållande till finansiella företag, lämna krediter i svenska kronor och utländsk valuta mot betryggande säkerhet (2 kap. 4 § RBL). Om det behövs för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet i Sverige, får Riksbanken 1. mot betryggande säkerhet lämna krediter i svenska kronor eller utländsk valuta till (a) finansiella företag som avses i 1 kap. 2 § 1, (b) finansiella företag som avses i 1 kap. 2 § 2 och bedriver verksamhet från filial i Sverige, (c) finansiella företag som avses i 1 kap. 2 § 1 och 2 och är centrala motparter, 2. ingå återköpsavtal med finansiella företag som avses i 1, och 3. om det finns synnerliga skäl köpa och sälja finansiella instrument till förutbestämda priser i syfte att tillfälligt stödja systemviktiga finansiella marknadens funktions sätt (3 kap. 6 § RBL). Riksbanken får mot säkerhet och på andra särskilda villkor lämna krediter i svenska kronor eller

utländsk valuta till ett livskraftigt finansiellt företag som avses i 6 § i syfte att tillfälligt tillgodose företagets behov av likviditet, om (i) det behövs för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet i Sverige, eller (ii) det finns andra synnerliga skäl (3 kap. 7 § RBL).

1.1.3 Avveckling av betalningar

Riksbanken ska tillhandahålla system för avveckling och betalningar (3 kap. 2 § RBL). Riksbanken får, i fråga om bankens system för avveckling av betalningar, mot betryggande säkerhet lämna kortfristiga krediter i svenska kronor till deltagarna i syfte att främja systemets funktionssätt (3 kap. 3 § RBL). Avvecklingslagen¹ begränsar vilka som kan vara deltagare i systemet.

1.1.4 Konton i Riksbanken

Riksbanken får, i förhållande till finansiella företag, ta emot inlåning (2 kap. 4 § RBL). Riksbanken får, i fråga om bankens system för avveckling av betalningar, ta emot inlåning från deltagarna (3 kap. 3 § RBL). Riksbanken får även ta emot inlåning från staten (3 kap. 4 § RBL). Sådan inlåning kan ta formen av behållning på ett konto i Riksbanken. Sveriges internationella åtaganden och Riksbankens samarbete med andra centralbanker kan medföra att Riksbanken behöver tillhandahålla konton i svenska kronor till internationella finansiella institut eller organisationer och centralbanker.

1.2 Definitioner

Emission - Instrument använt i penningpolitiskt syfte - emission av Riksbankscertifikat

Finansiella företag – Företag definierade som finansiella företag enligt 1 kap. 2 § RBL

Inlåningsränta - Den räntesats som tillämpas vid utnyttjande av relevant Stående Inlåningsfacilitet

Kreditinstitut - Institut som motsvarar definitionen i artikel 3.1.1 i

Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om tillgång till kreditinstituts verksamhet och tillsyn över kreditinstitut och värdepappersföretag

Marknadsoperationer – De instrument som Riksbanken använder för att i penningpolitiskt syfte genomföra transaktioner på marknaden

Motpart i Valutatransaktioner - Institut med vilket Riksbanken har ett gällande Anslutningsavtal avseende motpart i valutatransaktioner

Penningpolitiska Instrument - Marknadsoperationer och Stående Faciliteter

¹ Lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden.

Penningpolitisk Motpart - Institut med vilket Riksbanken har ett gällande Anslutningsavtal avseende penningpolitisk motpart

Penningpolitiska Styrsystemet - Det styrsystem som gör det möjligt för Riksbanken att påverka de finansiella förhållandena så att Riksbankens mål om prisstabilitet uppnås

Repor - Instrument som används i penningpolitiskt syfte - transaktioner avseende försäljning av värdepapper med samtidigt återköp

Riksbankscertifikat - Löpande skuldebrev utgivet av Riksbanken

RIX - Riksbankens anmälda avvecklingssystem som tillhandahåller avvecklingstjänsterna RIX-RTGS och RIX-INST där avveckling sker över konton i Riksbanken

RIX-deltagare - Institut med vilket Riksbanken har ett gällande Anslutningsavtal avseende RIX samt Riksbanken i sin roll som avsändande och mottagande Kontohavare

Stående Faciliteter - De utlånings- och inlåningsfaciliteter som Riksbanken tillhandahåller i penningpolitiskt syfte och som behöriga institut på eget initiativ får utnyttja enligt förutbestämda villkor

Stående Inlåningsfacilitet - En stående facilitet för inlåning

Stående Utlåningsfacilitet - En stående facilitet för kredit

Utlåningsränta - Den räntesats som tillämpas vid utnyttjande av relevant Stående Utlåningsfacilitet

Valutaswappar - Transaktioner där Riksbanken i penningpolitiskt syfte köper eller säljer svenska kronor mot annan valuta och samtidigt säljer respektive köper tillbaka svenska kronor på termin vid en fastställd återköpsdag

2 Roller och ansvar

I enlighet med bestämmelserna i Arbetsordningen för Sveriges Riksbank (Arbetsordningen) ansvarar direktionen för principiella beslut som har betydelse för penningpolitiken. Avdelningen för Marknader ansvarar enligt Arbetsordningen för beredning av direktionens beslut om utformningen av Riksbankens penningpolitiska styrsystem och genomförandet av direktionens penning- och valutapolitiska beslut.

3 Principer för det penningpolitiska styrsystemet

Riksbanken ska använda sig av ett penningpolitiskt styrsystem som gör det möjligt att påverka de finansiella förhållandena så att Riksbankens mål om prisstabilitet uppnås. Det penningpolitiska styrsystemet ska ha ett operativt mål och utgöras av bestämmelser rörande penningpolitiska instrument, motparter samt värdepapper och andra fordringar som utgör godkända säkerheter vid kredit. För att genomföra detta på ett lämpligt sätt ska det penningpolitiska styrsystemet hanteras enligt följande principer.

3.1 Riksbankens operationella mål

Det penningpolitiska styrsystemet ska vara utformat på ett sätt som ger Riksbanken möjlighet att påverka svenska marknadsräntor. Riksbanken bestämmer prissättningen av centralbankspengar – de penningpolitiska motparternas kortfristiga fordringar på Riksbanken – och påverkar därigenom prissättningen av nära substitut till centralbankspengar på penningmarknaden. Förändringar i penningmarknadsräntorna kommer under normala förhållanden i sin tur att påverka övriga räntor i ekonomin och de finansiella förhållandena mer generellt genom den s.k. penningpolitiska transmissionsmekanismen.

3.2 Penningpolitiska motparter

Riksbankens penningpolitiska motparter ska vara kreditinstitut som är deltagare i RIX. Direkt deltagande i RIX innebär att en penningpolitisk motparts transaktioner med Riksbanken inte är beroende av motpartens avtal och relationer med en korrespondentbank. Därigenom kan Riksbanken säkerställa att genomförandet av penningpolitiken inte påverkas av osäkerhetsfaktorer beroende på tredje part, såsom ett tekniskt problem hos en korrespondentbank. Om det finns särskilda skäl kan Riksbanken göra undantag från principen att en penningpolitisk motpart ska vara kreditinstitut.

3.3 Stående faciliteter

Riksbanken ska använda stående faciliteter för att sätta gränser för dagslåneräntan. Genom att erbjuda de penningpolitiska motparterna stående faciliteter för inlåning över natten till *inlåningsräntor* och stående faciliteter för utlåning över natten till *utlåningsräntor* kan Riksbanken styra räntan på lån över natten – *dagslåneräntan* – mellan motparterna. Tanken är att dagslåneräntan ska fungera som ett ankare för övriga penningmarknadsräntor.

3.4 Marknadsoperationer

Marknadsoperationer kan användas för att stabilisera dagslåneräntan mellan Riksbankens in- och utlåningsräntor och för att mer direkt påverka de finansiella förhållandena på näraliggande marknader till dagslånemarknaden.

Marknadsoperationer kan genomföras i form av repor, kredit mot säkerhet, köp eller försäljning av värdepapper, emissioner, inlåning och valutaswappar. Riksbanken väljer den transaktionsform som bedöms vara mest ändamålsenlig vid varje givet tillfälle.

3.5 Procedurer för marknadsoperationer

Marknadsoperationer ska om det är praktiskt möjligt och lämpligt utföras genom anbudsförfaranden, annars genom bilaterala förfaranden. Ett anbudsförfarande säkerställer likabehandling av motparterna och är därför att föredra, såvida det inte motverkar avsikten med transaktionen.

3.6 Motparter i marknadsoperationer

Med undantag av köp och försäljningar av värdepapper ska i normala fall endast penningpolitiska motparter vara motparter i marknadsoperationer. Om det finns särskilda skäl kan Riksbanken genomföra även andra former av marknadsoperationer med andra institut än penningpolitiska motparter.

3.7 Motparter i valutatransaktioner

Vid transaktioner som avser växling mellan svenska kronor och utländsk valuta ska Riksbanken använda sig av en särskild kategori motparter som bedöms ha en god kapacitet att handla i de relevanta valutorna. Både inhemska och utländska kreditinstitut kan vara motparter i valutatransaktioner.

3.8 Säkerhet vid kredit

Vid kreditgivning i penningpolitiskt syfte får Riksbanken endast låna ut medel till solventa motparter och kräva betryggande säkerhet för att begränsa sina kreditrisker. Betryggande säkerheter ska utgöras av marknadsnoterade skuldförbindelser med mycket hög kreditvärdighet som är utgivna av företag eller institution i Sverige eller i ett annat land som bedöms ha en betryggande rättsordning och en väl fungerande finansiell infrastruktur. För skuldförbindelser som är förknippade med särskilda risker, exempelvis systemrisker eller koncentrationsrisker, kan särskilda begränsningar införas. Även tillgodohavande på konto i Riksbanken eller annan centralbank kan bedömas vara betryggande säkerhet. Om det finns särskilda skäl kan Riksbanken även acceptera en direkt garanti från den svenska staten. Samtliga säkerheter ska värderas dagligen på ett betryggande sätt.

3.9 Förändringar i bestämmelser om säkerheter

Bestämmelserna rörande säkerheter vid kredit ska anpassas efter vad genomförandet av penningpolitiken eller åtgärder i penningpolitiskt syfte kräver. Förändringar i bestämmelserna måste dock vara av sådan art att säkerheterna alltid bedöms vara betryggande.

3.10 Incitamentsriktig struktur

Styrsystemet ska ge de penningpolitiska motparterna incitament att hantera sin likviditet på ett sätt som främjar Riksbankens möjligheter att styra de korta penningmarknadsräntorna.

3.11 Likviditetshantering

Riksbanken ska se till att ha instrument som gör det möjligt att på ett effektivt sätt påverka banksystemets likviditetsposition visavi Riksbanken. Tillgången till instrument som påverkar banksystemets likviditetsposition gör det möjligt för Riksbanken att bidra till en stabil prisbildning på dagslånemarknaden.

3.12 Krav på Riksbankens motparter

Riksbanken ska ställa krav som syftar till att den som är motpart agerar på ett sätt som medverkar till att det penningpolitiska styrsystemet fungerar väl. Dessa krav innebär till exempel att motparterna ska medverka i Riksbankens informationsinsamling rörande marknadens funktionssätt, utveckling, etc. Denna informationsinhämtning syftar till att främja effektiviteten i genomförandet av penningpolitiken. Det handlar därför främst om information rörande motparternas användning av de penningpolitiska instrumenten samt handel och prissättning på penning- och valutamarknaden. Olika sorters risker – operationella, finansiella, etc. – ska i den utsträckning det är möjligt begränsas genom att Riksbanken ställer lämpliga krav på sina motparter.

4 Detaljerade regler för Riksbankens penningpolitiska styrsystem

Detaljerade regler som avser det penningpolitiska styrsystemet ska samlas i Villkoren för RIX och penningpolitiska instrument (Villkoren). Avdelningen för marknader ansvarar för att upprätta Villkoren i de delar som rör genomförandet av penningpolitiken.

5 Efterlevnad

Chefen för AFM ansvarar för att:

- tillämpa denna policy,
- vid behov och i enlighet med Riksbankens Instruktion besluta om ytterligare regler och/eller rutinbeskrivningar kopplade till denna policy,
- följa upp efterlevnaden av denna policy, och
- rapportera till direktionen om efterlevnaden av denna policy.

6 Ikraftträdande

Denna policy träder i kraft den 1 januari 2023 och ersätter den nu gällande policyn som direktionen fattade beslut om den 30 september 2019.

6.1 Versionshistorik

Senast granskad	Version	Kommentar till ändringar
2022-12-19	2.0	Årlig granskning. Tillämpning av ny mall för styrande dokument. Anpassningar till nya Riksbankslagen samt mindre redaktionella ändringar.
2020-06-30	1.0	Ursprungligen beslutad version
datum.	version.	Klicka här för att ange text.